

**Nr 185.**

Av herr **Lithander**, om tull å kardbeslag.

Innan bomull, ull och andra spånadsämnen kunna spinnas till garn, måste de såsom bekant bl. a. först undergå en särskild procedur benämnd kardning, som består däri, att materialet bearbetas mellan tvenne ytor, som äro tätt besatta med fina tänder, på fackspråket benämnda kardnockor. Förr skedde denna kardning för hand, men bedrives numera med tillhjälp av särskilda härför konstruerade maskiner. Spånadsämnet bearbetas i dessa maskiner mellan tvenne valsytor, beklädda med s. k. kardband eller kardbeslag. Kardbandet består av ett hoplimmat lager av bomullsduk och yllefilt (stundom läder) samt ståltråd och gummi för hopklistring. Före kriget erhöll textilindustrien sitt behov av kardbeslag från utlandet, och någon möjlighet för svensk industri att med någon utsikt till framgång upptaga denna tillverkning ansågs icke förefinnas. Så kom emellertid kriget och med det följde så måningom en kraftig minskning i tillförseln av alla slags varor och följaktligen även i fråga om denna artikel. Textilindustrien befann sig i en synnerligen vansklig situation. För den händelse kardbeslag icke kunde anskaffas måste hela industrien stoppa. Till en början försökte man hjälpa sig fram med redan förut kasserat kardläder, varjämte stora ansträngningar gjordes för att åtminstone delvis uppehålla importen. Detta senare kunde emellertid icke ske utan till även efter dåvarande förhållanden onormalt höga priser och mot kompensation av för landet synnerligen värdefulla varor. Alla ansträngningar till trots, upphörde importen så småningom helt och hållet.

Dessförinnan hade emellertid i Norrköping bildats ett särskilt bolag, aktiebolaget Kardläder, med uppgift att söka upptaga tillverkning av kardläder. Tillverkningens igångsättande stötte givetvis på stora svårigheter. Kardläderfabrikationen hade nämligen i utlandet städse omgär-

dats med stor hemlighetsfullhet, vartill kommo svårigheter att under brinnande krig anskaffa maskiner och erforderliga halvfabrikat. Efter stora ansträngningar och kostnader lyckades det emellertid bolaget att få tillverkningen i gång. Denna utvecklades sedermera så, att bolaget numera är i stånd att helt tillfredsställa landets behov av kardbeslag, utgörande under normala tider cirka 150,000 meter.

Sedan kriget upphört och konkurrensen åter fått fritt spelrum, har denna industri givetvis kommit i en synnerligen vanskelig situation. Kardläderfabrikanterna i Tyskland, England, Frankrike m. fl. länder äro sammanslutna i en mycket stark konvention, vilken givetvis med synnerligen oblida ögon ser den för Sverige nya industrien frantaga dem den svenska marknaden. Huruvida den svenska industrien på detta område icke desto mindre skall lyckas för framtiden bestå, torde åtminstone för närvarande helt bero på det tullskydd, varav industrien kan komma i åtnjutande.

Enligt 1907 års tulltaxa hänfördes kardbeslag till rubriken »maskiner, redskap och verktyg eller delar därav ej specificerade» med en tull av 10 % å värdet. I nu gällande tulltaxa äro kardbeslag däremot upptagna i rubrik 854 utan tull. Anledningen härtill var, att kardläder vid tiden för tulltaxans antagande icke tillverkades i Sverige och att utsikter då icke heller förefunnos, att dylik fabrikation skulle påbörjas.

När tillverkningen emellertid nu upptagits här i landet, förefinnas uppenbarligen icke längre de skäl för tullfrihet, som förelågo 1911. Industrien i fråga har tvivelsutan stora möjligheter att så småningom arbeta sig stark, men är för närvarande allt för ung att utan tullskydd kunna bestå i konkurrensen. Å ena sidan har den kommit till i en tid, då anläggningskostnaderna voro onormalt stora, och har ännu icke varit i gång så länge, att dess anläggningar kunnat nedskrivs till belopp, som motsvara de utländska fabrikernas anläggningskostnader. Stora summor ha dessutom måst nedläggas på experimentkostnader, vilka icke heller kunnat nedskrivs. Å andra sidan äro för fabrikationen nödvändiga råvaror belagda med tull, vilket fördyrar produktionen med cirka 30—40 öre per kilogram, vilket belopp, därest inkomna framställningar om ökat tullskydd för dessa råvaror bifallas, givetvis kommer att än mer ökas. Därjämte äro, till följd av valutaförhållandena, arbetskostnaderna för den svenska tillverkningen cirka 4 gånger så höga som t. ex. i Tyskland, vilket land i konkurrenshänseende givetvis är mest att frukta.

Enligt uppgifter, jag erhållit, är en tullsats av 3 kronor per kg., motsvarande cirka 15 % å varuvärdet, det skydd, som för närvarande minst erfordras, för att industrien skall kunna bestå i konkurrensen med

utlandets. Närmare uppgifter över bolagets produktionskostnader m. m. skola tillhandahållas vederbörligt utskott.

På grund av vad sålunda anförts, får jag hemställa,

att riksdagen måtte besluta följande ändring i  
nu gällande tulltaxa:

Rubrik 854. Kardbeslag. 1 kg. 1 kr.

Stockholm den 21 januari 1920.

*Edvard Lithander.*

---

